

Play-offs kwaliteitsimpuls voor voetbal

Play-offs in de eredivisie zijn een prima idee. Ze vergroten de internationale weerbaarheid van het Nederlandse voetbal, betoogt **Pieter Verhoogt**.

De play-offs houden de gemoederen in de voetbalwereld danig bezig. Vooral de tegenstanders van de nieuwe seizoensafsluiting laten zich nadrukkelijk horen. Met de vroegtijdige uitschakeling van AZ en Feyenoord voelen zij zich gesteerd in hun opvatting dat er sprake is van oneerlijkheid.

Feyenoord-trainer Erwin Koeman zei zelfs dat het systeem indruist tegen zijn definitie van topsport. Is het werkelijk zo erg of zijn het stuiptrekkingen die horen bij het loslaten van traditionele structuren?

Play-offs bestaan al langer dan vandaag. Wereldwijd worden veel grote en aansprekende competities afgesloten met een knock out-systeem. En ook in Nederland kennen veel sporten een jaarlijkse apotheose in de vorm van play-

offs. Veel sporters en sportfans zijn vertrouwd met het gegeven dat een competitie bestaat uit twee delen: eerst de reguliere uit- en thuiswedstrijden om te komen tot een ranglijst, en dan de strijd om het kampioenschap tussen de sterkste teams uit de competitie.

De deelnemende clubs zijn zich ervan bewust dat de uiteindelijke kampioen twee kunstjes moet beheersen: eerst hoog eindigen in de reguliere competitie én dan presteren in de play-offs.

Beide competitie-onderdelen vragen om verschillende kwaliteiten en benaderingen. In de reguliere competitie is het zaak een relatief hoog gemiddelde te halen. Stabiliteit staat voorop. Zie het afgelopen seizoen van PSV.

In de play-offs wordt vervolgens een andere kwaliteit gevraagd: het vermogen om fysiek én mentaal te pieken op het juiste moment, in combinatie met een over-mijn-lijk mentaliteit. Deze specifieke kwaliteit treffen we met name aan bij erkende *cupfighters*. Clubs als Utrecht en Roda JC bewijzen al jaren dat zij in staat zijn zich in knock out-wedstrijden vast te bijten en boven zichzelf uit te stijgen. Ook het recente succes van Groningen past in dit beeld. Als het niet mooi en goedschiks kan, dan maar lelijk en kwaadschiks. Ook

dat is een kwaliteit, vraag maar aan onze oosterburen.

Met de introductie van play-offs worden clubs gedwongen beide kwaliteiten te ontwikkelen. Een ware kampioen staat na ruim dertig wedstrijden hoog in het linkerrijtje én is in staat te presteren wanneer het er echt om gaat. Je hoeft geen groot voetbalkenner te zijn om te onderkennen dat met name die tweede kwaliteit in Ne-

Nederland moet zich aanpassen aan de nieuwe werkelijkheid

derland enige aanscherping verdient. Hoe vaak waren Nederlanders in internationale wedstrijden niet de besten, maar stonden we afloopt met lege handen?

Op termijn gaan we internationaal ons voordeel doen met de nadrukkelijke aandacht voor presteren onder druk, wat in de play-offs gevraagd is. Want ook in Europese wedstrijden staat er veel op het spel en is het vaak 'de dood of de gladiolen'.

De play-offs zullen zich ook in de voetbalwereld bewijzen als een succes. De vraag is daarbij hoe snel

deze over het algemeen conservatieve wereld het oude denkmodel kan loslaten. Het bereiken van de play-offs dient te worden gezien als een belangrijke tussenstap op weg naar Europees voetbal, en niet een mogelijkheid om een Europese plek – zoals die in het oude model bestond – te verspelen. In andere sporten heeft men die gedachtesprong allang gemaakt en ook de voetbalwereld zal uiteindelijk erkennen dat een systeem met play-offs wellicht zelfs nog beter dan het huidige model de kwaliteit en compleetheit van ploegen centraal stelt.

Bovendien leidt een spannende seizoensafsluiting tot structureel meer publieke belangstelling. Dat dit seizoen al voor het begin van de play-offs een bezoekersrecord kende, spreekt in dit verband boekdelen. Tot aan het laatste weekend waren vrijwel alle clubs nog in de race voor enige play-offplaats.

Wat niet wegneemt dat er wellicht nog het een en ander te verbeteren valt. De factor geluk speelt in de play-offs zwaarder mee dan in de reguliere competitie. Enerzijds is die onzekerheid juist de aantrekkingskracht van een knock out-systeem. Anderzijds dient sportieve kwaliteit – technisch, fysiek én mentaal – wel de boventoon te

voeren. Vandaar dat in veel play-offs wordt gekozen voor series van meer dan twee wedstrijden. Ook in Nederland zouden we wellicht gebaat zijn bij uitbreiding van het aantal onderlinge play-off-duels. Probleem is dat de speelkalender dit nu niet toelaat.

Een mogelijke oplossing, die bovendien de kwaliteit van de competitie nog verder verbetert, is het inkrimpen van de reguliere competitie door het aantal clubs in de eredivisie terug te brengen. Door de reguliere competitie in te krimpen, ontstaat ruimte voor een uitgebreidere en daarmee nog eerlijker seizoensafsluiting.

Dat het betaald voetbal in Europa pas nu de voorzichtige eerste stappen richting play-offs zet, is opvallend. Dat daarbij in de beginfase koudwatervrees optreedt, is begrijpelijk. Op termijn zullen ook andere Europese voetbalcompetities meegaan in de vaart der sporten. Het Nederlandse voetbal is er sterk bij gebaat zich zo snel mogelijk aan te passen aan de nieuwe werkelijkheid.

De play-offs dwingen de clubs zichzelf te verbeteren. Met uiteindelijk het publiek als de grote winnaar.

Pieter Verhoogt is directeur van sporteconoomisch adviesbureau Sport2B.